

Okul Yöneticilerindeki Yaratıcı Liderlik Davranışlarının Öğretmenlerin İnovatif Düşünme Eğilimine Etkisinin İncelenmesi

Gökhan Yılmaz¹ Mustafa Yavanoğlu² Selim Çevikbaş³ Fatih Yavuzatmaca⁴ Halime Yavuzatmaca⁵
Muhittin Gök⁶

Atıf/Reference: Yılmaz, G., Yavanoğlu, M., Çevikbaş, S., Yavuzatmaca, F., Yavuzatmaca, H. ve Gök, M. (2023). Okul Yöneticilerindeki Yaratıcı Liderlik Davranışlarının Öğretmenlerin İnovatif Düşünme Eğilimine Etkisinin İncelenmesi. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 501-509.

Özet

Bu araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre; okul yöneticilerindeki yaratıcı liderlik davranışlarının öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Ayrıca inovatif düşünme eğilimleri ve okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellik düzeyleri ortalamasının üstünde çıktığı görülmektedir. Öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri algılarının kadın ve erkeğe göre değişmez iken inovatif düşünme eğilimlerinde istatistiki yönden farklılık ortaya çıkmıştır. Buna göre kadınların inovatif düşünme eğilim algıları erkeklerden daha yüksek çıkmıştır. Diğer yandan okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği ile inovatif düşünme eğilimlerinin yaşa, mesleki deneyime, inovasyon eğitimi almasına, çalıştığı okul kademesi evli ve bekara göre değişmediği ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ile inovatif düşünme eğilimleri genel boyutları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Son olarak öğretmenlerin algılarına göre, okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özelliklerinin öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimleri algılarını anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri boyutundaki 100 birimlik artışın öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimlerini % 48,7 artırmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Yaratıcı liderlik, inovatif düşünme eğilimleri, öğretmen.

Examining the Effect of Creative Leadership Behaviors in School Administrators on Teachers' Innovative Thinking Tendency

Abstract

In this research, according to the opinions of the teachers; It was aimed to examine the effect of creative leadership behaviors of school administrators on teachers' innovative thinking tendency. Relational screening model was used in the research. In addition, it is seen that innovative thinking tendencies and creative leadership trait levels of school principals are above average. According to teachers' perceptions, while the perceptions of school principals' creative leadership characteristics did not change between men and women, a statistical

¹ Okul Müdürü; Ankara/ Keçiören, <https://orcid.org/0009-0009-6478-8187>; gokhanyilmaz7125@hotmail.com;

² Okul Müdürü; Piraziz Anadolu Lisesi, <https://orcid.org/0009-0004-3066-6759>; mustafa-yvn@hotmail.com;

³ Okul Müdürü; Mamak Cengizhan İlkokulu, <https://orcid.org/0009-0004-7573-8402>; selimcevikbas@gmail.com;

⁴ Okul Müdürü; Celal Bayar Anaokulu, <https://orcid.org/0009-0004-9465-5944>; fatihyavuzatmaca@hotmail.com;

⁵ Öğretmen; Şerife Bacı Özel Eğitim Anaokulu, <https://orcid.org/0009-0005-1786-335X>; aslan.halime@hotmail.com;

⁶ Öğretmen; Sülün İmam Hatip Ortaokulu, <https://orcid.org/0009-0009-9943-416X>; mgok77@hotmail.com;

difference emerged in their innovative thinking tendencies. Accordingly, women's perception of innovative thinking tendency was higher than men. On the other hand, it was revealed that the creative leadership characteristics scale and innovative thinking tendencies of school principals did not vary according to age, professional experience, innovation training, school level, married or single. There is a significant, moderate and positive relationship between the creative leadership characteristics of the teachers and school principals within the scope of the research and the general dimensions of their innovative thinking tendencies. Finally, according to teachers' perceptions, it is understood that the creative leadership characteristics of school principals significantly and positively predict teachers' perceptions of innovative thinking tendencies. In other words, a 100-unit increase in the creative leadership characteristics of school principals increases teachers' innovative thinking tendencies by 48.7%.

Keywords: Creative leadership, innovative thinking tendencies, teacher.

1. Giriş

Okullar sosyal kurumlardır. Okul örgütlerinde öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve çok çeşitli hizmet personeli vardır. Bu grupların her birinin üyeleri farklı konumlarda bulunur ve belirli şekillerde davranmaları beklenir. Diğer yandan her yaştan bireyden beklentileri farklıdır. Geçmişte insanın hayatta kalabilmek için güçlü toplama becerileri geliştirmesi beklenirken, bu beklentiler giderek yerini zihinsel süreçlere bırakmış ve fiziksel gereksinimleri insanın yerine makineler karşılamaya başlamıştır. Günümüzde çağın bireyden beklentileri binlerce yıl öncesine göre oldukça değişmiş ve bireyin kazanması beklenen beceriler araştırmacılar tarafından 21. yüzyıl becerileri olarak ifade edilmektedir (Tuğluk & Öçal, 2018). Bu beceriler çok sayıda olmakla birlikte yaratıcılık, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, üretkenlik, problem çözme, uyum, iş birliği, girişimcilik, kendini yönlendirme, sosyal ve kültürlerarası etkileşim, liderlik, kişisel ve sosyal sorumluluk, bilgi okuryazarlığı, nasıl yapılacağını öğrenme olarak sıralanabilir (Soh, Shell, Ingraham, Ramsay, & Moore, 2015).

21. yüzyıl becerilerinden biri olan ve birçok beceriyle ilişkili olan yaratıcılık, bireyin ve dolayısıyla toplumun verimliliğini etkilemesi nedeniyle ülke ekonomisi açısından önem taşımaktadır. Ekonomik açıdan hızla gelişen ülkelerin toplumları, gerek eğitim düzeylerinin iyi olması, gerekse yaratıcılıklarını kullanmaları sayesinde buluşlar yapmakta, teknoloji ve sanayi açısından ileri gitmektedir (Karwowski, Gralewski, Lebeda, & Wiśniewska, 2007). Ülke, toplum ve birey açısından büyük önem taşıyan yaratıcılığı etkileyen iki temel faktör bulunmaktadır. Bunlar kalıtsal ve çevresel faktörlerdir. Başka bir ifadeyle yaratıcılığın bir dereceye kadar kalıtsal kaynağının yanı sıra, çevresel faktörler tarafından da desteklenip geliştirilebilmektedir (İşleyen & Küçük, 2013).

Literatürde yaratıcılığın tek bir tanımı bulunmadığından yaratıcılığın ne olduğuna dair pek çok farklı düşünce ve algı bulunmaktadır. Yaratıcılık, DeSchryver ve Yadav (2015) tarafından, bir ihtiyacı karşılayacak yeni bir ürün üretmek amacıyla, gerçek dünya gözlemleri yoluyla elde edilen bilgilerin, hayal gücünden yararlanılarak şekillendirilmesinin bir yolu olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, problemlere, uyumsuzluklara ve eksikliklere karşı duyarlı olmak, tahminlerde bulunarak ve hipotezler geliştirerek bunlara çözüm aramak, sonuçları test edip değiştirmek, bunları yeniden test etmek ve sonuçları başkalarına iletmek olarak tanımlanmıştır. Başka bir tanımda yaratıcılık, yeni fikirler üretmek için farkındalık, gözlem, hayal gücü, kavramsallaştırma ve mevcut öğelerin yeniden düzenlenmesi olarak ifade edilmektedir. Yaratıcılık her şeyden önce olay ve durumlara eleştirel bakabilmeyi, yeni öneriler getirebilmeyi gerektirir (Emir & Bahar, 2003). Bir başka deyişle eleştirel düşünme yaratıcılıkla yakından ilişkilidir ve yaratıcı olabilmek için çok önemlidir.

Öte yandan yaratıcı düşünme, bilgi ve yaratıcılığa disiplinler arası bir yaklaşımdır. Bilginin ve yaratıcılığın sınırlarına meydan okumayı içerir ve eleştirel düşünmeyi gerektirir (DeSchryver ve Yadav, 2015). Başka bir deyişle yaratıcı düşünme, bireyin sorunlara farklı bakış açıları getirerek yeni çözüm ve ürünler üretmesine ve bir senteze ulaşmasına yardımcı olmaktır (Emir ve Bahar, 2003). Yaratıcı düşünebilmek için esneklik, özgünlük, akıcılık ve detaylandırma becerilerine sahip olmak gerekir. Araştırmalar öğretmen davranışlarının öğrencilerin düşünme becerilerini etkilediğini göstermiştir (Özcan, 2010). Bu nedenle çevrenin kişinin düşünme eylemi üzerindeki etkisinin büyük olduğu söylenebilir.

Örgütsel yaratıcılığı etkileyen bazı faktörler vardır. Örgütsel yaratıcılığı etkileyen faktörler arasında çalışma ortamında sunulan mevcut materyaller, örgütteki yeniliklerin yönetimi ve örgüt üyelerinin yeniliğe yönelik motivasyonu yer almaktadır. Liderin elbette yenilik yönetimi ve üyelerin motivasyonu konusunda birçok sorumluluğu vardır. Dolayısıyla literatürde liderin davranış ve tutumlarının da örgütsel yaratıcılık üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu belirtilmektedir. Yılmaz (2010) örgütsel yaratıcılık ile ahlaki liderlik arasında etik davranış, çevre etiği ve etik karar verme açısından anlamlı bir ilişki bulmuştur. Okul müdürü, etik anlayışa sahip,

doğruyu söyleyen, dürüst olan, adaletli olan, başkalarının özelliklerine saygılı olan, adil ve demokratik kararlar veren, kibar ve beyefendi olan, güvenilir olan etik davranışlar sergilediklerinin göstergesidir. Örgütsel yaratıcılığı olumlu yönde etkilemek için liderin sadece bu davranışlara dikkat etmesi değil, aynı zamanda yaratıcılığın ortaya çıkmasına uygun örgüt iklimini de oluşturması gerekmektedir çünkü araştırmalar çalışma ortamının örgütsel yaratıcılığı etkilediğini göstermektedir. Bu nedenle çalışanların sık sık bir araya gelmesi, öneri ve düşüncelerini paylaşılabilecekleri uygun ortamların yaratılması, karar alma süreçlerine aktif katılımlarının desteklenmesi gibi faktörlere dikkat edilmesi gerekmektedir (Shalley, Gilson, & Blum, 2000). Başka bir deyişle lider stilleri çalışanlar için önemlidir.

Bu anlamda öğretmenlerin görüşlerine göre; okul yöneticilerindeki yaratıcı liderlik davranışlarının öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeliyle tasarlanmıştır. Çalışma grubunun seçiminde olasılığa dayanmayan örnekleme çeşidinden uygun (amaca yönelik) örnekleme tekniği kullanılmıştır (Şimşek & Yıldırım, 2013). Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri hakkında betimsel istatistiklere ait veriler aşağıdaki Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	140	61.9
	Erkek	86	38.1
Yaş Grubu	22-30 yaş arası	34	15.0
	31-40 yaş arası	126	55.8
	41 yaş ve üzeri	66	29.2
Medeni Durumu	Evli	166	73.5
	Bekar	60	26.5
Mesleki Deneyimi	1 - 5 yıl arası	24	10.6
	6 - 10 yıl arası	65	28.8
	11 - 15 yıl arası	61	27.0
	16 yıl ve üzeri	76	33.6
Çalıştığı Öğretim Kademesi	İlkokul	34	15.0
	Ortaokul	160	70.8
	Lise	32	14.2
İnovasyon Eğitimi Alma Durumu	İnovasyon eğitimi ALDIM.	42	18.6
	İnovasyon eğitimi ALMADIM.	184	81.4
	Toplam	226	100.0

p < .05

Tabloda yer alan istatistiki değerlere göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 61,9’nunu kadın olduğu; % 55,8’inin 31-40 yaş arası olduğu; % 73,5’inin evli olduğu; % 33,6’sının 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip olduğu; % 70,8’inin çalıştığı eğitim kurumunun ortaokul olduğu ve % 81,4’ünün daha inovasyon eğitimi almadıkları tespit edilmiştir.

Veri toplama aracı olarak, Sağlam ve Uçar (2019) tarafından geliştirilen “Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri genel ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 29 madde bulunmaktadır. Ölçek iç tutarlılık alfa değerinin .95 olduğu görülmüştür. Ayrıca Bilir, Akbaş ve Darıca (2022) tarafından geliştirilen inovatif düşünme eğilimleri ölçeği 10 madde tek faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değeri .89 bulunmuştur. İstatistik analizlerin IBM SPSS paket programı ile yapılmıştır. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğunun Skewness ve Kurtosis testi ile test edilmiştir.

Tablo 2. Ölçek ve Alt Boyutların Normallik Varsayımı

	N	Min	Maks	Ort	S.Sapma	Skewness	Std. Hata	Kurtosis	Std. Hata
Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği	226	2.00	5.00	3.5009	.67322	.229	.162	-.615	.322
İnovatif düşünme eğilimleri ölçeği	226	2.00	5.00	3.9447	.64422	-.348	.162	-.175	.322

p < .05

Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ile inovatif düşünme eğilimleri ölçeği için çarpıklık ve basıklık değeri +1.5 ile -1.5 arasında olduğu görülmektedir. Tabachnick ve Fidell' e göre de çarpıklık ve basıklık değeri +1.5 ile -1.5 arasında olduğunu zaman parametrik test olarak kabul edilip ona göre işlem yapılabileceğini ifade etmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Bu anlamda okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ile inovatif düşünme eğilimleri ölçeği normallik varsayımına göre uygun ve parametrik analizlerin yapılabileceği gerekmektedir. Ayrıca inovatif düşünme eğilimleri ölçeği aritmetik ortalaması 3,94±0,64 ve okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği aritmetik ortalaması 3,50±0,67 ile ortalamanın üstünde çıktığı görülmektedir.

3. Bulgular

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Yaratıcı Liderlik Özellikleri ile İnovatif Düşünme Eğilimlerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği	Kadın	140	3.5328	.66695	.907	224	.365
	Erkek	86	3.4491	.68403			
İnovatif düşünme eğilimleri ölçeği	Kadın	140	4.0479	.60578	3.131	224	.002*
	Erkek	86	3.7767	.67260			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, katılımcıların cinsiyetlerine göre öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri algılarının kadın ve erkeğe göre değişmez iken inovatif düşünme eğilimlerinde istatistiki yönden farklılık ortaya çıkmıştır. Buna göre kadınların inovatif düşünme eğilim algıları erkeklerden daha yüksek çıkmıştır.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Yaratıcı Liderlik Özellikleri ile İnovatif Düşünme Eğilimlerinin Yaş Gruplarına Göre İncelenmesi

f. x ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği	22-30 yaş arası	34	3.4452	.67670	Gruplar arası Grup içi Toplam	.905 101.070 101.974	2 223 225	.452 .453	.998	.370
	31-40 yaş arası	126	3.5569	.68474						
	41 yaş ve üzeri	66	3.4227	.64866						
	Total	226	3.5009	.67322						
İnovatif düşünme eğilimleri ölçeği	22-30 yaş arası	34	3.9588	.52577	Gruplar arası Grup içi Toplam	1.913 91.465 93.379	2 223 225	.957 .410	2.332	.099
	31-40 yaş arası	126	4.0143	.64246						
	41 yaş ve üzeri	66	3.8045	.68779						
	Total	226	3.9447	.64422						

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği algılarına ait aritmetik ortalamalarının yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği ile inovatif düşünme eğilimlerinin yaş gruplarına göre herhangi bir farklılık çıkmamıştır.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği ile medeni durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Yaratıcı Liderlik Özellikleri ile İnovatif Düşünme Eğilimlerinin Medeni Duruma Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği	Evli	166	3.4717	.68609	-1.084	224	.280
	Bekar	60	3.5816	.63477			
İnovatif düşünme eğilimleri ölçeği	Evli	166	3.9241	.63353	-.799	224	.425
	Bekar	60	4.0017	.67510			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, öğretmenlerin medeni durumuna göre okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri algılarının evli ve bekara göre değişmediği ortaya çıkmıştır.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği ile mesleki deneyim grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 6. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Yaratıcı Liderlik Özellikleri ile İnovatif Düşünme Eğilimlerinin Mesleki Deneyim Gruplarına Göre İncelenmesi

		f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği	1 - 5 yıl arası	24	3.4066	.41128	Gruplar arası Grup içi Toplam	2.413	3	.804	1.793	.149
	6 - 10 yıl arası	65	3.6408	.74972		99.562	222	.448		
	11 - 15 yıl arası	61	3.5240	.57837		101.974	225			
	16 yıl ve üzeri	76	3.3925	.72688						
	Total	226	3.5009	.67322						
İnovatif düşünme eğilimleri ölçeği	1 - 5 yıl arası	24	4.0333	.33965	Gruplar arası Grup içi Toplam	.751	3	.250	.600	.615
	6 - 10 yıl arası	65	4.0092	.67748		92.627	222	.417		
	11 - 15 yıl arası	61	3.9000	.62663		93.379	225			
	16 yıl ve üzeri	76	3.8974	.70275						
	Total	226	3.9447	.64422						

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği algılarına ait aritmetik ortalamalarının mesleki deneyim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği ile inovatif düşünme eğilimlerinin mesleki deneyim gruplarına göre herhangi bir farklılık çıkmamıştır.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği ile inovasyon eğitimi alma durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Yaratıcı Liderlik Özellikleri ile İnovatif Düşünme Eğilimlerinin İnovasyon Eğitimi Alma Durumlarına Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği	İnovasyon eğitimi	42	3.5952	.77788	.897	54.685	.374
	ALDIM.						
	İnovasyon eğitimi	184	3.4794	.64743			
İnovatif düşünme eğilimleri ölçeği	İnovasyon eğitimi	42	4.1119	.65414	1.875	224	.062
	ALDIM.						
	İnovasyon eğitimi	184	3.9065	.63758			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, öğretmenlerin inovasyon eğitimi alma durumuna göre okul müdürlerinin yaratıcı

liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği ile inovatif düşünme eğilimlerinin inovasyon eğitimi alma durumlarına göre herhangi bir farklılık çıkmamıştır.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği ile çalıştığı okul kademesi grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 8. Öğretmenlerin Okul İklimi ile Bireysel İş Performansı Algılarının Çalıştığı Okul Kademesi Gruplarına Göre İncelenmesi

		f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği	İlkokul	34	3.6207	.64801	Gruplar arası	.668	2	.334	.735	.481
	Ortaokul	160	3.4698	.69763	Grup içi	101.306	223	.454		
	Lise	32	3.5291	.56982	Toplam	101.974	225			
	Total	226	3.5009	.67322						
İnovatif düşünme eğilimleri ölçeği	İlkokul	34	4.1588	.37426	Gruplar arası	2.031	2	1.015	2.479	.086
	Ortaokul	160	3.8925	.67251	Grup içi	91.348	223	.410		
	Lise	32	3.9781	.69130	Toplam	93.379	225			
	Total	226	3.9447	.64422						

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri ölçeği algılarına ait aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul kademesi durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği ile inovatif düşünme eğilimlerinin çalıştığı okul kademesi durumlarına göre herhangi bir farklılık çıkmamıştır.

Aşağıdaki tabloda, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ve inovatif düşünme eğilimleri algıları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 9. Korelasyon Tablosu

Değişkenler	N	X	S.S.	1	2
1 Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği	226	3.5009	.67322	1	.509**
2 İnovatif düşünme eğilimleri ölçeği	226	3.9447	.64422		1

**p < .01

Pearson korelasyon analizine ilişkin bulgulara; araştırma kapsamındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ile inovatif düşünme eğilimleri genel boyutları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır (r: .509; p: 0,01). Katılımcıların algılarına göre, öğretmenlerin okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri algılarının inovatif düşünme eğilimleri algıları üzerine ne gibi etkilerinin olduğunu incelemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 10. Okul Müdürlerinin Yaratıcı Liderlik Algılarının İnovatif Düşünme Eğilimleri Üzerine Etki Analizi

Değişken	B	Beta	t	Sig.	VIF	R	R ²	Uyarlanmış R ²	F
Sabit	2.239		11.413	.000					
Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri Ölçeği	.487	.509	8.854	.000	1.000	.509 ^a	.259	.256	.000 ^b

p < .05

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri algıları inovatif düşünme eğilimleri algılarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır [(R= .509; R²= .259; Uyarlanmış R²= .256) F(1,224)= 78,397; p<0,01]. Başka bir ifadeyle, okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri algılarındaki değişimin, öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimleri algılarını etkilediği görülmektedir.

Yapılan regresyon analizinin t değerlerine bakıldığında, öğretmenlerin okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri [$t= 8,854$; $p= .000$ ($p<0.01$)] algılarının inovatif düşünme eğilimleri algılarını anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri boyutundaki 100 birimlik artışın inovatif düşünme eğilimleri algılarını % 48,7 artırmaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre; okul yöneticilerindeki yaratıcı liderlik davranışlarının öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 61,9'nunu kadın olduğu; % 55,8'inin 31-40 yaş arası olduğu; % 73,5'inin evli olduğu; % 33,6'sının 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip olduğu; % 70,8'inin çalıştığı eğitim kurumunun ortaokul olduğu ve % 81,4'ünün daha inovasyon eğitimi almadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca inovatif düşünme eğilimleri ve okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellik düzeyleri ortalamanın üstünde çıktığı görülmektedir.

Araştırmada, öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimi düzeylerinin ortalamanın üstünde olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu Aras (2020) tarafından yapılan araştırmada elde edilen sonuçlarla benzer olmakla birlikte Deveci ile Kavak (2020) birlikte yaptıkları araştırma bulgularında farklılık bulunmaktadır. Ayrıca Kurtipek ve Güngör (2019) tarafından bireysel inovasyon üzerine yapılan çalışmanın sonuçları da bu çalışmanın başarısıyla benzer sonuçlar göstermektedir. Söz konusu kişiler bireysel yenilik puanlarında yüksek ortalamalar belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yenilikçi düşüncelerine ilişkin görüşleri incelendiğinde bireysel yaratıcılıklarının yeterli düzeyde olduğunu tespit eden Balay (2010) ve hem özel hem de özel sektörde çalışan öğretmenlerin yeterli düzeyde olduğunu tespit eden Karacabey (2011) çalışmaları ile örtüşmektedir. Devlet ilkokulları bireysel yenilikçi düşünme eğilimlerini yeterli düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri algılarının kadın ve erkeğe göre değişmez iken inovatif düşünme eğilimlerinde istatistiki yönden farklılık ortaya çıkmıştır. Buna göre kadınların inovatif düşünme eğilim algıları erkeklerden daha yüksek çıkmıştır. Bu durum Kılıç ve Tezel (2011) ve Paf (2019) bulgularıyla benzerlik göstermemektedir. Ayrıca, Aras (2020) yaptığı çalışmada yenilikçi düşünme becerisi alt boyut ile cinsiyet arasındaki anlamlılık düzeyi olan herhangi bir farklılık yoktur.

Diğer yandan okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ölçeği ile inovatif düşünme eğilimlerinin yaşa, mesleki deneyime, inovasyon eğitimi almasına, çalıştığı okul kademesi evli ve bekara göre değişmediği ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ile inovatif düşünme eğilimleri genel boyutları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır.

Son olarak öğretmenlerin algılarına göre, okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özelliklerinin öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimleri algılarını anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri boyutundaki 100 birimlik artışın öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimlerini % 48,7 artırmaktadır.

Kaynakça

- DeSchryver, M. D., & Yadav, A. (2015). Creative and computational thinking in the context of new literacies: Working with teachers to scaffold complex technology-mediated approaches to teaching and learning. *Journal of Technology and Teacher Education*, 411-431.
- Emir, S., & Bahar, M. (2003). Yaratıcılıkla ilgili öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 91-110.
- İşleyen, T., & Küçük, B. (2013). Öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 199-208.
- Karwowski, M., Gralewski, J., Lebuda, I., & Wiśniewska, E. (2007). Creative teaching of creativity teachers: Polish perspective. *Thinking Skills and Creativity*, 57-61.
- Özcan, D. (2010). Contributions of English teachers' behaviours on students' creative thinking abilities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5850-5854.
- Shalley, C. E., Gilson, L. L., & Blum, T. C. (2000). Matching creativity requirements and the work environment: Effects on satisfaction and intentions to leave. *Academy of Management Journal*, 215-223.

- Soh, L. K., Shell, D. F., Ingraham, E., Ramsay, S., & Moore, B. (2015). Learning through computational creativity. *Commun. ACM*, 33-35.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston : Pearson.
- Tuğluk, M., & Öçal, S. (2018). *Erken çocukluk eğitiminde STEM yaklaşımı. (Edt: Gürol, A). Erken çocuklukta öğrenme yaklaşımları*. 2018.
- Yılmaz, E. (2010). The analysis of organizational creativity in schools regarding principals' ethical leadership characteristics. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 3949- 3953.

EXTENDED ABSTRACT

This research aimed to examine whether the school climate has an effect on individual performance, according to teachers' opinions. 75.4% of the

Since there is no single definition of creativity in the literature, there are many different ideas and perceptions about what creativity is. Creativity is defined by DeSchryver and Yadav (2015) as a way of shaping the information obtained through real-world observations by using imagination in order to produce a new product to meet a need. He also defined it as being sensitive to problems, incompatibilities and deficiencies, seeking solutions to these by making predictions and developing hypotheses, testing and changing the results, retesting them and communicating the results to others. In another definition, creativity is expressed as awareness, observation, imagination, conceptualization and rearrangement of existing elements to produce new ideas. Creativity requires, first of all, the ability to look at events and situations critically and come up with new suggestions (Emir & Bahar, 2003). In other words, critical thinking is closely related to creativity and is very important for being creative.

Creative thinking, on the other hand, is an interdisciplinary approach to knowledge and creativity. It involves challenging the limits of knowledge and creativity and requires critical thinking (DeSchryver and Yadav, 2015). In other words, creative thinking is to help the individual produce new solutions and products and reach a synthesis by bringing different perspectives to problems (Emir and Bahar, 2003). In order to think creatively, it is necessary to have flexibility, originality, fluency and detailing skills. Research has shown that teacher behaviors affect students' thinking skills (Özcan, 2010). Therefore, it can be said that the environment has a great impact on a person's thinking.

There are some factors that affect organizational creativity. Factors affecting organizational creativity include the available materials presented in the work environment, the management of innovations in the organization, and the motivation of organizational members towards innovation. The leader, of course, has many responsibilities regarding innovation management and motivation of members. Therefore, it is stated in the literature that the leader's behavior and attitudes have a significant impact on organizational creativity. Yılmaz (2010) found a significant relationship between organizational creativity and moral leadership in terms of ethical behavior, environmental ethics and ethical decision making. The school principal has an ethical understanding, tells the truth, is honest, fair, respectful of the characteristics of others, makes fair and democratic decisions, is polite and gentlemanly, and is reliable. In order to positively affect organizational creativity, the leader must not only pay attention to these behaviors, but also create an organizational climate suitable for the emergence of creativity, because research shows that the working environment affects organizational creativity. For this reason, it is necessary to pay attention to factors such as employees coming together frequently, creating suitable environments where they can share their suggestions and thoughts, and supporting their active participation in decision-making processes (Shalley, Gilson, & Blum, 2000). In other words, leadership styles are important to employees.

In this research, according to the opinions of the teachers; It was aimed to examine the effect of creative leadership behaviors of school administrators on teachers' innovative thinking tendency. 61.9% of the teachers participating in the research were women; 55.8% are between the ages of 31-40; 73.5% were married; 33.6% had professional experience of 16 years or more; It was determined that the educational institution where 70.8% worked was a secondary school and 81.4% had not yet received innovation training. In addition, it is seen that

innovative thinking tendencies and creative leadership trait levels of school principals are above average.

The research revealed that teachers' innovative thinking tendency levels were above average. Although this finding is similar to the results obtained in the research conducted by Aras (2020), there are differences in the findings of the research conducted by Deveci and Kavak (2020). In addition, the results of the study conducted by Kurtipek and Güngör (2019) on individual innovation show similar results to the success of this study. These people reported high averages in their individual innovation scores. When teachers' opinions about their innovative thoughts are examined, it coincides with the studies of Balay (2010), who found that their individual creativity was at a sufficient level, and Karacabey (2011), who found that teachers working in both private and private sectors were at a sufficient level. It seems that public primary schools have sufficient levels of individual innovative thinking tendencies.

According to teachers' perceptions, while the perceptions of school principals' creative leadership characteristics did not change between men and women, a statistical difference emerged in their innovative thinking tendencies. Accordingly, women's perception of innovative thinking tendency was higher than men. This situation is not similar to the findings of Kılıç and Tezel (2011) and Paf (2019). Additionally, in the study conducted by Aras (2020), there is no significant difference between the innovative thinking skill sub-dimension and gender.

On the other hand, it has been revealed that school principals' creative leadership characteristics scale and innovative thinking tendencies do not vary according to age, professional experience, innovation training, school level they work in, married or single. There is a significant, moderate and positive relationship between the creative leadership characteristics of the teachers and school principals within the scope of the research and the general dimensions of their innovative thinking tendencies.

Finally, according to teachers' perceptions, it is understood that the creative leadership characteristics of school principals significantly and positively predict teachers' perceptions of innovative thinking tendencies. In other words, a 100-unit increase in the creative leadership characteristics of school principals increases teachers' innovative thinking tendencies by 48.7%.